De regering zet alles in voor de redding van Fortis, Dexia en andere. De kost van die operatie wordt volledig door de staat gedragen (dus in hoofdzaak door de loontrekkenden, de belangrijkste groep van belastingbetalers). Deze crisis van het kapitalistische systeem veroorzaakt echter een vermindering van de overheidsinkomsten terwijl de schuld toeneemt en de regering bijgevolg de sociale uitgaven zal willen beperken.

De rechtse partijen, dié van het centrum en traditioneel links hebben die redding, gunstig voor de grote aandeelhouders, gesteund onder het valse voorwendsel dat dit nodig was om de spaartegoeden van de bevolking en het huidig kredietsysteem te beschermen. Toch was het perfect mogelijk anders te handelen door de controle over Fortis en Dexia zelf in handen te nemen en door de kost van die operatie te verhalen op het patrimonium van de grote aandeelhouders en de administratoren. Op die manier hadden wij een instrument van de overheid gehad voor financiering van sociaal nuttige en milieuvriendelijke projecten die werkgelegenheid en inkomens creëerden terwijl het borg stond voor het spaargeld van de particulieren.

De staat moet ook rechtsgedingen aanspannen tegen de grote aandeelhouders en administratoren die voor de financiële ramp verantwoordelijk zijn, dit om tot financiële schadeloosstellingen (die de onmiddellijke kost van de redding overstijgen) te komen en ook tot veroordelingen indien schuld wordt aangetoond. Een nieuwe financiële discipline is nodig. Men moet de boekhouding van deze bedrijven voorleggen aan externe auditoren (namelijk aan de syndicale delegaties van de bankbedienden) en men moet het voor de fiscale agenten mogelijk maken het bankgeheim op te heffen. Alle financiële producten moeten gereglementeerd worden. Men moet bedrijven verbieden activa te hebben in fiscale paradijzen of er transacties, van welke aard ook, mee te verrichten.

Een politiek om uit de crisis te geraken

De crisis zal een verhoogde werkloosheid tot gevolg hebben. De staat moet een omvangrijk banenplan uitwerken: woningrenovatie en -bouw, openbaar vervoer, openbare collectieve verwarming, onderwijs, gezondheidszorg...(1). De publieke pool van kredietverlening zou een sleutelrol spelen in de financiering, naast een crisisbelasting op de grote vermogens in het kader van een sociaal rechtvaardiger fiscaliteit. Terwijl het kapitaal zich het leeuwendeel van het nationaal inkomen heeft toegeëigend gedurende de voorbije 25 jaren, is het nodig het deel dat toekomt aan de loontrekkenden sterk te verhogen. De verdieping van de crisis brengt voorstellen die gedurende de lange neoliberale nacht werden opzij geschoven terug op de dagorde:

- het stoppen van privatiseringen en van de afbouw van regelgeving, om integendeel gemeenschapsbezit en -diensten te promoten;

- het overbrengen van private ondernemingen naar de publieke sector, bijvoorbeeld in de productie en verdeling van energie in België, wat de mogelijkheid zou bieden hernieuwbare vormen van energie te bevoordeligen en de uitstap uit nucleaire energie te verwezenlijken;

- een radicale arbeidsduurverkorting om de omstandigheden voor de werknemers te verbeteren, om werkgelegenheid te creëren en om de financiering van de pensioenen te verzekeren door een toename van het aantal contribuanten, en zonder de pensioenleeftijd op te trekken.

Voor een politieke revolutie: de Constituante

De Belgische burger en die van de Europese Unie ziet zich tot een volstrekt passieve rol herleid door de Belgische regering, door haar Europese collega’s en de Europese Commissie. Deze weigeren elke

werkelijke beoordeling van een grondwet en trachten, zonder succes, van boven uit een hervorming van de federale Belgische staat op te leggen naast een Europees grondwettelijk verdrag met duidelijk neoliberale oriëntaties. De Europese volkeren die wel hebben kunnen oordelen, hebben hun afwijzing te kennen gegeven. Tegelijkertijd tonen drie Zuid-Amerikaanse landen (Venezuela, Ecuador en Bolivië) ons het voorbeeld want zij hebben hun politiek regime hervormd door een diepgaande democratisering. In elk van die gevallen hebben de burgers, met algemeen stemrecht, een grondwetgevende vergadering verkozen om een ontwerp van nieuwe grondwet uit te werken. Dit ontwerp werd besproken met de sociale bewegingen en voorgelegd aan de ganse bevolking die haar goedkeuring gaf langs een referendum(2). In deze drie landen hebben de kiezers, dankzij die nieuwe grondwetten, het recht alle politieke mandatarissen na een halve termijn af te zetten(3). Geen enkele Europese grondwet voorziet in zulke zeer democratische regeling. De Belgische en Europese burgers moeten de politieke macht die hun werd ontnomen, terugnemen.

Voor demilitarisering en ontwapening

Er is een nieuwe wapenwedloop aan de gang. De Verenigde Staten en hun bondgenoten aarzelen niet landen aan te vallen en te bezetten die een strategische plaats innemen met betrekking tot de bevoorrading in petroleum en andere grondstoffen. België maakt deel uit van de NATO, een agressieve militaire alliantie die moet verdwijnen. België moet de NATO verlaten: België buiten de NATO!, De NATO buiten België! De Verenigde Staten hebben kernraketten gestationeerd in België. Men moet nucleair wapentuig verbieden op Belgische bodem. België moet de troepen terugtrekken uit Afghanistan.

Voor een nieuwe democratische, internationale structuur

De G8, het IMF, de Wereldbank en de WTO maken terecht een diepe legitimatiecrisis door: de politiek die ze hebben opgedrongen, heeft tot de actuele ramp geleid. Men moet er besluiten uit trekken. Men moet ze vervangen door internationale instellingen die heel andere keuzen voorstaan en men moet initiatieven nemen zoals de creatie van de Bank van het Zuiden door zeven Zuid-Amerikaanse landen (Argentinië, Bolivia, Brazilië, Ecuador, Paraguay, Uruguay en Venezuela) die eveneens van plan zijn een Monetair Fonds én een Munt van het Zuiden te creëren.

Het gaat er hen om zich uit te rusten met instrumenten voor de zelffinanciering van regionale integratie die de garantie voor fundamentele mensenrechten helpt te realiseren. De betrokken landen moeten hun belangrijke deviezenreserves (340 miljard dollars), in hoofdzaak uitgeleend aan de Verenigde Staten(4), repatriëren om ze onder te brengen in de Bank van het Zuiden. Onder de grote te financieren projecten zijn te vermelden: een landbouwhervorming met het oog op een soeverein beheer van voedsel, onafhankelijkheid op energiegebied, de ontwikkeling van communicatiemiddelen (vooral de trein), woningbouw...

Men moet een doorlichting van de overheidsschuld bevorderen zoals de regering van Ecuador heeft gedaan, en de afschaffing van de niet-legitieme schuld afkondigen om ontwikkelingsmiddelen ten voordele van de bevolking vrij te maken. De landen van het Noorden moeten hun internationale beloften nakomen door op te houden de natuurlijke rijkdommen van het Zuiden te plunderen, door overheidshulp aan ontwikkeling (te herdopen als ‘bijdrage tot herverdeling’) te vermeerderen en door de Universele Verklaring van de Mensenrechten toe te passen, namelijk in verband met de vrijheid van beweging (artikel 13).

De crisis biedt de gelegenheid tot het creëren van een ander systeem

Het kapitalisme, niet alleen de neoliberale versie ervan, dompelt de mensheid in een diepe multidimensionale crisis op gebied van financiën, economie, klimaat, voeding en energie, om nog maar te zwijgen van oorlogen en wapenwedloop. Het kapitalisme zal niet vanzelf verdwijnen: alleen een bewuste actie van de burgers kan het vervangen door een ander systeem dat tot doel heeft de mensenrechten na te komen en de natuur te beschermen. Brekend met de karikaturale Stalinistische

tragiek die wij aan de kaak gesteld en hevig bestreden hebben, moet er een eind gemaakt worden aan het kapitalisme en moet er een socialistisch project heruitgevonden worden, een project dat verankerd is in de realiteit van de 21ste eeuw en dat volstrekte vrijheid garandeert. Daarin moeten verscheidene eigendomsvormen met positieve sociale functie naast elkaar voorkomen: het kleine privé-eigendom, het overheidsbezit, coöperatieve eigendom, gemeentelijk en collectief bezit... Het socialisme moet het einde van alle vormen van onderdrukking betrachten en de gelijkheid tussen man en vrouw garanderen. Om in die richting te gaan moet men een nieuwe anti-kapitalistische macht tot stand brengen en actief deelnemen aan sociale en burgermobilisering.

Voetnoten:

(1) De kwalificatieniveau's van de arbeiders zouden zeer verscheiden zijn en het mogelijk maken de levensomstandigheden van talrijke gezinnen levend in oncomfortabele verblijven te verbeteren, aan verschillende industrieën bestellingen te geven, het niveau van onderwijs en gezondheid te verbeteren.

(2) Die gang van zaken greep plaats in 1999 in Venezuela en in 2007 in Ecuador. Wat Bolivië betreft, zal het project van nieuwe grondwet er aan het algemeen stemrecht worden onderworpen op 27 januari 2009. In december 2007 werd in Venezuela een tweede project van constitutionele hervorming verworpen. De regering heeft er het verdict van het volk geëerbiedigd en heeft niet getracht, in tegenstelling tot de manier waarop Europese regeringen te werk gaan, het project op een andere manier ingang te doen vinden. Voor een gedetailleerde analyse van de drie gevallen, zie Eric Toussaint, "Banque du Sud et nouvelle crise internationale" CADTM-Syllepse, 2008, hoofdstukken 6 tot 8.

(3) In 2004 heeft de oppositie tegen president Chavez van dit mechanisme gebruik gemaakt. Zij verzamelde handtekeningen van 15% der kiezers voor een petitie om de staat te verzoeken een referendum te houden voor een afwijzing van Chavez. President Chavez heeft dat doorstaan met 60% neen-stemmen tegen de afwijzing. Hetzelfde heeft zich voorgedaan in Bolivië in 2008.

(4) Buiten Venezuela, dat de reserves in Europa heeft ondergebracht of er goud mee heeft gekocht, hebben de centrale banken van de Zuid-Amerikaanse landen er schatkistbiljetten van de Verenigde Staten mee gekocht.

Damien Millet is voorzitter van CADTM Frankrijk, Eric Toussaint is voorzitter van CADTM Belgique (Comité pour l'Annulation de la Dette du Tiers Monde) en is actief in de SAP.

Het orininele franse artikel "Pour sortir de la crise, en finir avec le capitalisme" kan U lezen op de site van de CADTM.

Dit artikel werd overgenomen van de website van Attac-Vlaanderen, met dank. De vertaling is verzorgd door Jan De Coninck.

foto: Eric Toussaint en Hugo Chavez.